

เครือเทพรัตน์ : พืชชนิดใหม่ของโลก

เมื่อนักพฤกษศาสตร์สำรวจพบพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ และได้ศึกษาพบทวนพบว่าตัวอย่างที่ศึกษานั้นเป็นพืชสกุลใหม่ (new genus) หรือชนิดใหม่ (new species) ของโลก นักพฤกษศาสตร์จะต้องตั้งชื่อพืช โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ เริ่มจากตั้งชื่อตามกฎเกณฑ์ที่ระบุในหลักเกณฑ์สากลในการตั้งชื่อพฤกษศาสตร์ (International Code of Botanical Nomenclature ; ICBN)

ภาพ : เครือเทพรัตน์ *Thepparatia thailandica* Phuph.
จาก Thai Forest Bulletin (Botany) เล่มที่ 34

ทั้งนี้หลังจากวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1753 จะต้องตั้งชื่อตามหลัก ICBN ต่อจากนั้นจะต้องจัดทำตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ เพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะ และบรรยายลักษณะพืชเป็นภาษาละติน หลังจากนั้นจะต้องตีพิมพ์เผยแพร่ในเอกสารที่วงการพฤกษศาสตร์ยอมรับ และแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันทางพฤกษศาสตร์ เพื่อรายงานการค้นพบพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ของโลกและตั้งชื่อพฤกษศาสตร์ของพืชนั้น ทั้งนี้พืชทุกชนิดซึ่งรวมทั้งพืชสมุนไพรก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวทั้งสิ้น

เครือเทพรัตน์ เป็นพืชในวงศ์ชบา (Malvaceae) พันธุ์ไม้นี้สำรวจพบครั้งแรกโดย ดร.ราชันย์ ภูมา นักพฤกษศาสตร์ประจำหอพรรณไม้ (BKF) กรมอุทยานแห่งชาติฯ เมื่อประมาณเดือนมีนาคม พ.ศ. 2548 และนางลีนา ผู้พัฒนพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญพืชวงศ์ชบาของหอพรรณไม้ได้ศึกษาทบทวน และพบว่าเป็นพืชชนิดใหม่ของโลก จึงได้ตั้งชื่อพืชตามกฎ ICBN ว่า *Thepparatia thailandica* Phuph. โดยชื่อสกุล *Thepparatia* ตั้งขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติแด่สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่วนคำระบุชนิด *thailandica* ตั้งตามชื่อประเทศไทย มีตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบหมายเลข Pooma et al. 4981 เก็บที่จังหวัดตาก ได้มีการบรรยายลักษณะเป็นภาษาลาติน และตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร **Thai Forest Bulletin (Botany)** เล่มที่ 34 หน้า 195 – 200 ปี พ.ศ. 2549 และแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันพฤกษศาสตร์ ตลอดจนเผยแพร่แจกจ่ายนักพฤกษศาสตร์และผู้สนใจทั่วไป ซึ่งเครือเทพรัตน์ได้รวบรวมไว้ในหนังสือ **พรรณไม้เกียรติประวัติของไทย** เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ณัฐตรา จันทรสุวานิชย์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสมุนไพร